

te-a spânzurat în dulap, iar eu sunt foarte trist de Arthur L. Kopit, regia Iarina Demian (Fundatia Artest), numai ultimul poate fi considerat apt de a participa fără urmă de compromis în festival.

Ochiul juriului s-a oprit asupra lui apreciind, însă, doar creația lui Tudor Chirilă (*Jonathan*), care a primit premiul de interpretare, distincția pentru cel mai bun spectacol fiind acordată *Trilogiei belgrădene*. De altfel, o coerentă montare a regizorului Theodor Cristian Popescu, ce are la bază un text axat

pe problematica lumii balcanice contemporane.

Serile „humorror“ nu se închideau aici, însă. „Oameni care joacă teatru fără nici un rost, căci recitalurile lor sunt hors concours“, au delectat publicul de-a lungul a trei seri: Mariana Mihut, Maia Morgestern și Horațiu Mălăele, pentru ca închiderea galei festivalului să fie făcută de *Operele complete ale lui WLM SXPR* de Jess Borgeson, Adam Long și Daniel Singer, regia Peter Bokor.

Ileana BERLOGEA

Năzdrăvanul Occidentului

Gongul noii stagiuni 2001/2002 a bătut în toate teatrele țării. Trebuie, totuși, să recunoaștem, că și vara a oferit publicului evenimente artistice. La Sighișoara au putut fi văzute spectacole medievale, iar la Mangalia, la sfârșit de august, a cules aplauze *Gala tânărului actor*. În septembrie, în capitală, concomitent cu muzica lui George Enescu, *Connex* a organizat un festival, *HumOrror*, cuprinzând cele mai diverse montări cu comic negru din țară și din București, după cum și cu recitaluri anume pregătite.

Naționalul craiovean în prag de a-și deschide stagiunea oficială cu noua montare a lui Bocsárdi László, un regizor afirmat după 1990, cu o solidă pregătire de inginer, anterioară noii sale pasiuni pentru scenă, a fost invitat de *Connex* la acest festival, premiera având loc cu acest prilej.

Lectura lucrării lui Synge, dramaturg irlandez de la începutul de veac XX, a fost amară, spectacolul a devenit astfel o comedie tristă despre un tânăr chinuit

de un tată despot și crud, convins că fiul său nu este bun de nimic.

Cu Ilie Gheorghe, strălucitor, energic, viu, adevărat în ciudatul rol al tatălui, cu decorurile sumbre, dar sugestive semnate de Bartha Jozsef și costumele bine concepute de Kótya Dobre Judith, regizorul a reușit o emoționantă generalizare a destinului lui *Cristopher Mahon*, eroul exasperat de propriul său părinte până la gestul dement de a-i da cu sapa în cap acestuia. Speriat de fapta săvârșită, *Cristopher* fuge, ajungând la un han unde este văzut ca un erou.

Autorul irlandez a vrut să-și satirizeze compatrioții, așa cum a făcut și G. B. Shaw atunci când i-a descris pe irlandezi, sau Sean O'Casey în opera sa dramatică, pentru a nu-l uita nici pe O'Neill în *Fire de poet* și chiar în autobiografica mărturie *Lungul drum al zilei către noapte*, dar la Synge, alături de ironie, se descifrează și înțelegere pentru niște oameni însetați de extraordinar. Tristețea, condamnarea și

compătimirea sunt și sentimentele dominante trezite în spectatori de viziunea regizorală. Alături de Ilie Gheorghe, actor ce dă ritm susținut părții a doua a montării, Mirela Cioabă în *Văduva Quin*, o cârtoare cu suflet bun, câștigată de *Cristopher*, gata să-l ajute pentru a o câștiga pe *Pegeen*, fiica hangului, reușește să aducă dinamism și culoare, întărite mai ales atunci

când în scenă se află fetele din sat, la rândul lor îndrăgostite de tânărul străin, jucate de Romanița Ionescu, Petra Zurba, Ramona Păsărică și Geni Macsim, sau bătrânii. În rolul hangului îl reîntâlnim pe Valer Dellakeza, unul dintre bunii, foarte bunii interpreți ai Naționalului craiovean, oferind prietenilor săi un pahar și petreceri. Aceștia sunt: Valentin Mihali (*Philly*) și Ion Colan (*Jimmy*).

Un personaj realizat cu umor, distanțare satirică și haz este cel al lui *Shawn Keogh*, un fermier îndrăgostit de *Pegeen*, disprețuit de aceasta, dar cu care probabil se va mărita după plecarea dezamăgitului *Cristopher*, atât de călduros primit la început și categoric condamnat la moarte, atunci când, din nou disperat de bătăile încasate cu o uriașă bătă de la tatăl său, în fața oamenilor, încearcă să îl omoare, dar, din nou, fără succes.

Am lăsat anume la urmă pe interpreții celor doi tineri, pe Iulia Lazăr, o actriță talentată, dar ale cărei cuvinte abia le-am auzit în *Pegeen*, și pe Constantin Cicort, cu sensibilitate în *Cristopher Mahon*, dar fără suficientă înaripare în

Foto:
Florinel
Chirea

Constantin CICORT și
Iulia LAZĂR în
Năzdrăvanul Occidentului
de Synge

momentele de înflăcărată declarație de dragoste. Acest tânăr chinuit, umilit, fără curaj devine, atunci când este liber, cel mai bun. Nu trebuie uitat că el este cel ce-i întrece pe toți, dovedind energie, entuziasm, forță explozivă. Vorbește frumos – ne spune *Pegeen* – și trebuie s-o credem. În realitate, *Cristopher Mahon* este cel ce trebuie să imprime ritmul spectacolului, dând farmec scenelor lirice, după cum tot el trebuie să dea și sentimentul de disperare din final, atunci când părăsește hanul cu tatăl său, dispărând în necunoscut.

Fără îndoială că tânărul actor va ajunge la o realizare mai convingătoare a eroului său, meritând pe deplin numele de „năzdrăvanul Occidentului“. Nu trebuie schimbată viziunea regizorală, pusă sub semnul amărăciunii, ci doar să dea farmec și avânt momentelor de victorie asupra întunericului și dezamăgirii.

Comedia lui Synge este amară și spectacolul creat de Bòcsárdi László, la fel, cu toate că ne amuzăm chiar copios cu Mirela Cioabă și cu umorul aspru al lui

Ilie Gheorghe, dar textul este cel ce ne duce către zonele durerii și ale absurdului existenței.

Teatrul Național din Craiova. Năzdrăvanul Occidentului de J. M. Synge. Regia: Bocsárdi László. Versiunea scenică: Mircea Cornișteanu.

Decorul: Bartha Jozsef. **Costume:** Köthay Dobre Judith. **Muzica:** Konczai Arpád. **Cu:** Constantin Cicort, Iulia Lazăr, Ilie Gheorghe, Mirela Ciobă, Valer Dellakeza, Nicolae Poghirc, Valentin Mihali, Ion Colan, Romanița Ionescu, Petra Zurba, Ramona Păsărică, Geni Macsim. **Data premierei:** 10 septembrie 2001.

Claudia LIPAN

„Tot românii plânu-mi-s-a...”

...astfel a început o nouă ediție a *Festivalului Humerror*, cu moștenirea dureroasă că ne-am cam pierdut pofta de răs; cu toate acestea, cei care au intrat timp de o săptămână în sala de spectacol a Teatrului Odeon au păstrat ceva-ceva din convingerea că poate fi mai bine. Același sentiment se resimte și din recitalul Maiei Morgenstern, intitulat *Trei nopți cu Marx*, după textul lui Mircea Dinescu. Mergând pe linia discursului permanent cu publicul, adresarea directă afectează rând pe rând martorii unui personaj scăpat, parcă, din nemulțumirea bătrâneilor ce-și așteaptă pensiile pe la ușă, din pământul bătut de piatră al câte unui agricultor zelos, din discrepanțele unei generații fără rădăcini... Anonim și solitar, omul văzut de Mircea Dinescu mai are un singur pas până la integrarea în masă. Emoția acestei noi perspective este transmisă de puterea obișnuinței. Deprins cu ideea că nivelul de trai poate fi (la un moment dat) mai bun, *el, ea, noi, tu*, acest personaj multiplu, seamănă cu toți cei despre care vorbește. Este neliniștit, umilit, învingător etc., aparține oricărei imagini contemporane despre ceea ce ne înconjoară. Maia Morgenstern revine pe scenă după o evoluție nu tocmai inspirată de la sfârșitul stagiunii trecute. Tenta de umor

negru care există în lipsurile eroinei o determină pe interpretă să își supraliciteze demonstrația. Partea nereușită a acestei încercări este că spectacolul devine un fel de medicament fără prescripție; îl iei și gata! El nu mai convinge, ci pur și simplu se zbate pentru a crea o impresie. Partea bună a lucrurilor ține nu de scrierile sporadice ale textului, cât de potențialul scenic al talentatei actrițe, care reușește uneori, în recital, să aducă o nuanță sensibilă, prăfuită de agitația noastră zilnică. Nu a mirat probabil pe nimeni faptul că alături de Maia Morgenstern a urcat, încă o dată, pe scenă compozitoarea Dorina Crișan Rusu. Acompaniamentul discret, potrivit unui „one woman show”, a transformat sala de la Odeon într-un café-theatre neobișnuit de spațios. Ceea ce nu a împiedicat-o pe Maia Morgenstern să umple de multe ori momentele goale ale textului cu mișcări circulare fără răspuns. O lecție de supunere în fața limbajului teatral, a unui spectator venit acolo chiar și la-ntâmplare – la eoul unei intrări libere. Or, dacă teatrul crește în continuare pe experiența spectacolului cu priză la public, dar cu un bagaj creativ insuficient sau inexistent, atunci... „viitorul” nu sună întotdeauna așa de bine!